

Sisällys

Esipuhe

8

Kappale 1:

10

Älä osta sikaa säkissä

Viestintätilanteet ja sanasto:

asiointia netissä, puhelimessa ja kasvokkain (mm. kirjasto, vaatekauppa, apteekki, posti) tapaamisen sopiminen

Rakenteet:

lisää objektista
tuntemus- ja tunneverbejä
minua potuttaa -rakenne
joka-pronominin käyttöä

Kappale 2:

46

Omena päivässä pitää lääkärin loitolla

Viestintätilanteet ja sanasto:

terveydenhuoltoon, sairauksiin, lääkkeisiin ja onnettomuuksiin liittyvää sanastoa ja tekstejä kutsusta kieltäytyminen
lääkäriajan varaaminen ja peruuttaminen
lääkärillä asiointia
häätäpuhelun soittaminen ja toimimaan hätätilanteessa

Rakenteet:

konjunktioita
perusasioita monikon vartalosta

Kappale 3:

82

Tie miehen sydämeen käy vatsan kautta

Viestintätilanteet ja sanasto:

juhliin liittyvää sanastoa ja tapoja
suomalainen muotoilu
työelämään ja ammatteihin liittyvä keskustelu
työntekijän ominaisuuksia
työpaikkailmoitus tekstilajina
vapaaehtoistoiminta
kutsu ja resepti tekstilajina

Rakenteet:

monikon partitiivi
monikon genetiivi

Kappale 4:

118

Onni yksillä, kesä kaikilla

Viestintätilanteet ja sanasto:

luonto-, mökki- ja saunasanastoa
terveysalan tiedotteita
ymmärtämään tekstiä, jossa on vieraita sanoja
tietoa jokamiehenoikeuksista
tietoa Suomen kaupungeista
tietoa ympäristönsuojelusta ja
ekologisesta elämäntavasta

Rakenteet:

olla-lause eli predikatiivilause
osata, voida ja saada
MA-infinitiivi

Kappale 5:

152

Työ tekijäänsä opettaa

Viestintätilanteet ja sanasto:

kertomaan, mitä on tehnyt
keskustelemaan työnhausta ja työasioista
lisää työpaikkailmoituksista
työhakemus ja CV
valmistautuminen työhaastatteluun
työhön liittyviä adjektiiveja
erilaisia harrastusmahdollisuuksia

Rakenteet:

perfektin muodostamista ja käyttöä
imperfektin ja perfektin käytön eroa
perus- ja järjestyslukujen taipumista

Kappale 6:

188

Sitä kuusta kuuleminen, jonka juurella asunto

Viestintätilanteet ja sanasto:

asumiseen liittyviä tekstejä
keskusteleminen asumisesta
ja asunnon vaihtamisesta
oma mielipide ja perustelevaan

Rakenteet:

adjektiivien vertailua
adjektiiveja -ton ja -llinen
konditionaalien preesens
adverbien käyttöä ja muodostusta

Kappale 7:

224

Sen lauluja laulat, kenen leipää syöt

Viestintätilanteet ja sanasto:

työn merkityksellisyys, työmotivaattorit ja arvot
kotoutujan hyvinvointi
maahanmuuttajien koulutus- ja
uramahdollisuuksia ja tarinoita
kodin talouden suunnittelu

Rakenteet:

essiivi ja translatiivi, pluskvamperfekti
transitiivi- ja intransitiivilauseet
lausetyypit

Kappale 8:

Niin makaa kuin petaa

Viestintätilanteet ja sanasto:

ongelmat asiakaspalvelutilanteissa
viallisesta tuotteesta valittaminen suullisesti
kirjallisen reklamaation tekeminen
sairauksiin ja sairaudenhoitoon liittyvää sanastoa
terveydenhuollon ongelmien käsittely
vakuutuksiin liittyvää sanastoa
koulukiusaamiseen liittyvää sanastoa

Rakenteet:

mitä olisi voinut olla -muoto
(konditionaalin perfekt)

Kappale 9:

Sitä tikulla silmään, joka vanhoja muistaa

Viestintätilanteet ja sanasto:

Suomen historiaa
idiomeja ja sanontoja
Suomen ja kotimaan asioiden vertailua
Suomea Youtubessa

Rakenteet:

passiivin imperfekti
passiivin perfekt

Kappale 10:

Lopussa kiitos seisoo

Viestintätilanteet ja sanasto:

keskustelu kirjan aikaisemmista tapahtumista
ajanilmauksien käyttöä
tarinoiden kertominen

Rakenteet:

lauseenvastikkeita
partisiippeja

Tulevaisuudensuunnitelmia

Joka puolelta kuuluu puheensorinaa. Kaisa, Iina ja Nea puhuvat politiikasta. Hamsa, Eni, Victor ja Chris puhuvat opiskelu- ja työasioista. Vaikka Kirjalan kurssia onkin vielä jäljellä, opiskelijoiden ajatukset alkavat jo pikkuhiljaa suuntautua kurssin jälkeiseen aikaan. Enillä on tosi hyviä uutisia.

Eni: Hei kuulkaa! Mulla kävi hyvä tuuri. Mä sain kesätöitä!

Hamsa: No niin, sillä lailla! Hyvä sinä! Mistä?

Eni: Yhestä tosi kivasta ravintolasta. Siellä mä voin tehdä keikkaa myös kesän jälkeen. Mä nimittäin meen kesän jälkeen semmoselle amk-opintoihin valmistavalle kurssille.

Chris: Joo joo. Eli sä ajattelit sitten tehdä töitä koulun ohessa?

Eni: Just niin.

Chris: Sä sovitkin hyvin tarjoilijaksi, kun sä olet niin sosiaalinen, iloinen ja ripeä. Minä olen ujo ja hiljainen, enkä ole kuullut, että kukaan haluaisi ujoja ja hiljaisia tarjoilijoita. Mutta minkäs minä sille mahdan, että olen tällainen.

Hamsa: No joo... Mutta mun mielestä tarjoilijoiden pitää olla myös tarkkoja ja rehellisiä. Siis että ei tuo vääriä ruokia asiakkaille eikä anna väärin rahasta takaisin. Miten Victor sun tatuointihommat edistyy? Pystytkö sä hyödyntämään sun aikaisempaa koulutusta ja työkokemusta?

Victor: Joo, kyllä mä pystyn. Mä menen sellaiselle maahanmuuttajille tarkoitettulle yrittäjäkurssille ja sen jälkeen mä perustan oman firman.

Hamsa: Kuulostaa hyvältä! Mä olen yrittänyt hakea prosessiteknikon töitä, mutta en ainakaan vielä ole löytänyt sopivaa paikkaa. Chris, oletko sinä löytänyt jo töitä?

Chris: En vielä. Minua kiinnostaisi joku tekninen ala tai miksei rakennusalakin. Minä haluaisin olla lentokonemekaanikko.

Eni: Muakin kiinnostaa tekniikka. Haluan mennä lukemaan talotekniikkaa. Emmä halua koko elämäni työkennellä tarjoilijana.

Victor: Näissä meidän suunnitelmissa on kyllä aika perinteisiä sukupuolirooleja!

Eni: Mitä sä tarkoitat?

Victor: No että me olemme miehiä ja haemme miesvaltaisille aloille niin ku esimerkiksi tekniikka ja rakennusala. Ja Kaisan uusi ystävä Sandrine taas haluaa opiskella lähihoitajaksi ja hoiva-ala mielletään usein naisten alaksi.

Chris: No en tiedä. Iinan sisikon puoliso on nainen ja se on rakennusalalla. Tuulikki on rakennusmestari. Mutta on totta, että toisilla aloilla on enemmän naisia ja toisilla enemmän miehiä.

- Hamsa: Nii joo, linan sisko Sanna on yhdessä Tuulikin kanssa, eiks vaa?
Mä en tiennytkään, että ne on naimisissa.
- Chris: Joo, ne meni naimisiin silloin vuonna 2017, heti kun tasa-arvoinen avioliittolaki astui voimaan. Meidätkin oli kutsuttu häihin. Ne oli hauskat häät.
lina on säilyttänyt sen kutsukortinkin.
- Victor: Chris, eiks toi rakennusala pelota sua? Just oli lehdessä juttu yhdestä työtapaturmasta... Rakennusala on tosi vaarallinen ala.
- Chris: No, elämä on vaarallista. Tuulikki muuten tunsii sen miehen, joka kuoli siinä työtapaturmassa. Sanna ja Tuulikki sai kutsun muistotilaisuuteen. Ne hautajaiset oli tänään, siksi Sanna ja Tuulikki eivät tulleet tänne.
- Victor: Ymmärrän. Hautajaiset eivät todellakaan ole mitkään kivat juhlat. Mutta meillä on ensi viikonloppuna tiedossa mukavat juhlat, kun saimme kutsun sinne opettajan pojan rippijuhliin.
- Hamsa ja
Chris: No niin on! On kyllä hauskaa mennä sinne konfirmaatiotilaisuuteen.

Sanasto

Kirjan sana (sanan perusmuoto, jos eri) oma kieli

puheensorinaa (puheensorina)	_____	amk-opintoihin (ammattikorkeakoulu- opinnot)	_____
politiikasta (politiikka)	_____	valmentavalle (valmentava)	_____
opiskelu- ja työasioista (opiskeluasia, työasia)	_____	riipeä	_____
pikkuhiljaa	_____	mahdan (mahtaa = voida)	_____
suuntautua	_____	pystytkö hyödyntämään (pystyä + hyödyntää)	_____
kurssin jälkeiseen aikaan (aika kurssin jälkeen)	_____	aikaisempaa (aikaisempi)	_____
tehdä keikkaa = käydä töissä	_____	koulutus	_____
silloin tällöin	_____	työkokemus	_____
semmoselle (semmonen = sellainen)	_____	yrittäjäkurssille (yrittäjäkurssi)	_____
		tekninen työ	_____
		tekniikka	_____

lukemaan
(lukea, tässä: = opiskella)

sukupuolirooleja
sukupuolirooli)

miesvaltaisille aloille
miesvaltainen ala)

on yhdessä

(olla yhdessä= seurustella)

tasa-arvoinen avioliittolaki

muistotilaisuuteen
(muistotilaisuus)

konfirmaatiotilaisuuteen
(konfirmaatiotilaisuus)

6. Lue teksti *Tulevaisuudensuunnitelmia*.

Merkitse, onko lause oikein (O) vai väärin (V).

Lause	O	V	Jos väärin, mikä on väärin?
1. Naiset puhuvat opiskeluasioista.			
2. Kirjalan kurssi on ohi.			
3. Eni on saanut töitä tarjoilijana.			
4. Chris on sosiaalinen, iloinen ja ripeä.			
5. Victor on ollut yrittäjäkurssilla.			
6. Victor suunnittelee alan vaihtoa.			
7. Chris haluaisi rakennusalalle.			
8. Rakennusala pidetään miesvaltaisena alana.			
9. Hoiva-alaa pidetään naisvaltaisena alana.			

7. Poimi hyvät fraasit. Käytä niitä omassa elämässäsi.

8. Ammatteja ja työtehtäviä.

Kirjoita annettu sana monikon partitiivissa. Yhdistä sitten ammatti ja tehtävä.

maalari	sammuttaa _____.	(tulipalo)
Sairaanhoitaja	korjaa. _____.	(hammas)
Tarjoilija	leikkaa. _____.	(hius)
Lehdenjakaja	hoitaa. _____.	(potilas)
Automekaanikko	maalaa _____ <i>seiniä</i> _____.	(seinä)
Hammaslääkäri	ottaa vastaan. _____.	(tilaus)
Kampaaja	laittaa. _____.	(maukas ruoka)
Palomies	korjaa. _____.	(auto)
Laulaja	jakaa. _____.	(lehti)
Kokki	laulaa. _____.	(laulu)

9. Puhukaa pienissä ryhmissä ammasteista.

- Onko olemassa miesten ammatteja ja naisten ammatteja?
- Miksi ajattelette niin?
- Sopivatko naiset paremmin tiettyihin töihin kuin miehet? Millaisiin töihin?
- Sopivatko miehet paremmin tiettyihin töihin kuin naiset? Miksi?
- Tiedätkö, onko Suomessa naisvaltaisia tai miesvaltaisia aloja? Mitkä? Miksi?
- Entä sinun maassasi? Onko siellä samalla tavalla?

Kaija Koo:
Supernaiset

10. Ammatteja ja työvälineitä.

A. Mitä tavaroita eri alojen ammattilaiset käyttävät työssään?

Sanokaa sanat monikon partitiivissa! Toinen pari on A ja toinen B.

Peitä parin lauseet. Tarkista parin vastaukset!

A	B
Kokit käyttävät (<i>kauha ja kattila</i>).	Kokit käyttävät kauhoja ja kattiloita.
Maalarit käyttävät teloja ja suteja.	Maalarit käyttävät (<i>tela ja suti</i>).
Hoitajat käyttävät (<i>lääkedosetti ja alusastia</i>).	Sairaanhoitajat käyttävät lääkedosetteja ja alusastioita.
Tarjoilijat käyttävät tarjottimia ja korkkiruuveja.	Tarjoilijat käyttävät (<i>tarjotin ja korkkiruuvi</i>).
Lehdenjakajat käyttävät (<i>pyörä ja laukku</i>).	Lehdenjakajat käyttävät pyöriä ja laukkuja.
Automekaanikot käyttävät jakoavaimia ja muttereita.	Automekaanikot käyttävät (<i>jakoavain ja mutteri</i>).
Hammaslääkärit käyttävät (<i>pora ja pieni peili</i>).	Hammaslääkärit käyttävät poria ja pieniä peilejä.
Kampaajat käyttävät saksia ja hiusvärejä.	Kampaajat käyttävät (<i>sakset ja hiusväri</i>).
Palomiehet käyttävät (<i>letku ja vaahtosammutin</i>).	Palomiehet käyttävät letkuja ja vaahtosammuttimia.
Laulajat käyttävät mikrofoneja ja nuotteja.	Laulajat käyttävät (<i>mikrofoni ja nuotti</i>).

B. Kirjoittakaa kuvien alle välineiden nimet.

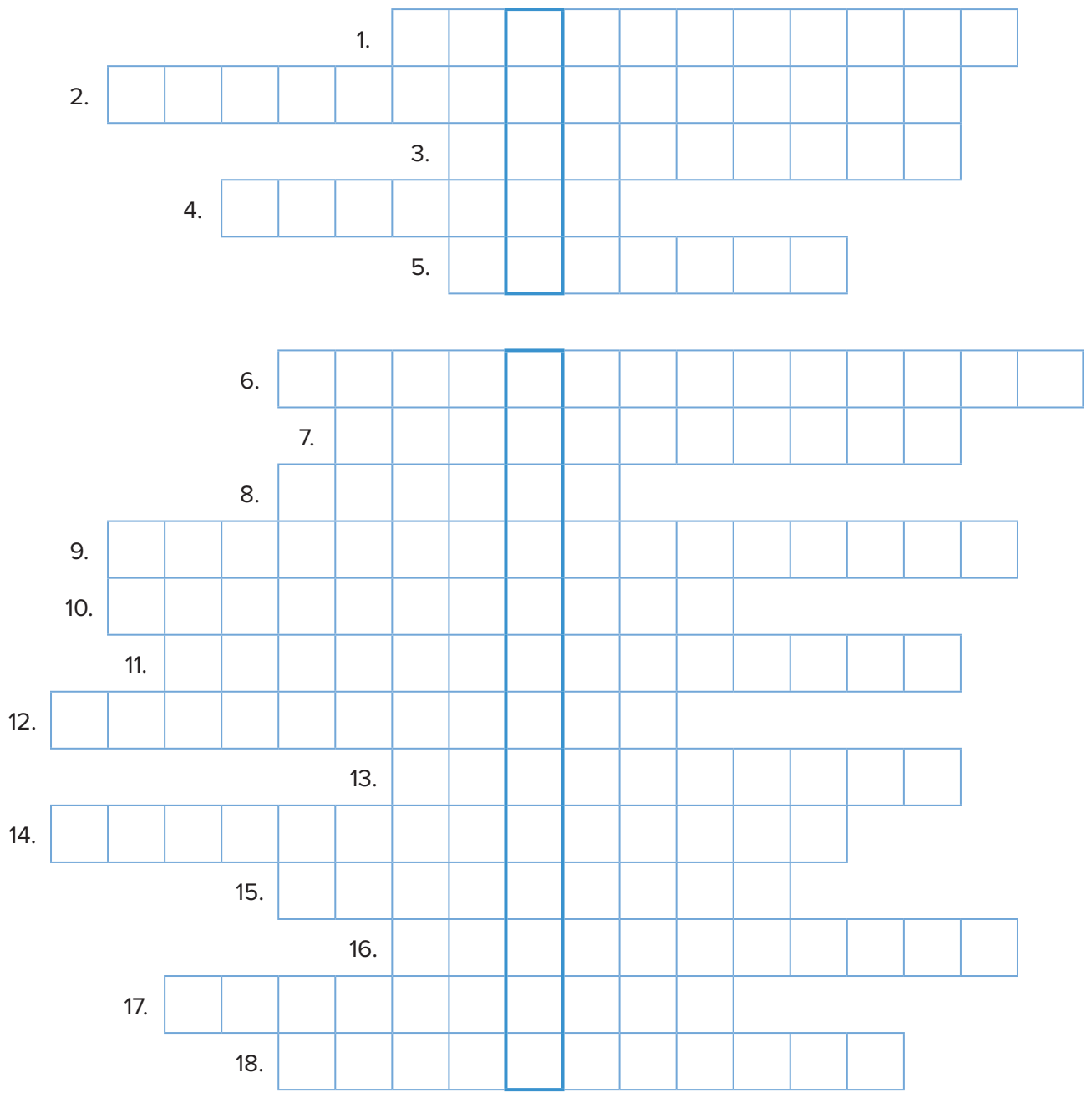
11. Työntekijöiden ominaisuuksia.

A. Lue sanapilven adjektiivit. Ymmärrätkö ne?

B. Kirjoita ristikkoon, millaisia he ovat.

1. Huomaavaiset ja ystävälliset työntekijät ovat...
2. Työntekijät, jotka tarttuvat toimeen ja tekevät aloitteita, ovat...
3. Muita auttavat työntekijät ovat...
4. Paljon työtä tekevät työntekijät ovat...
5. Työntekijät, jotka ovat taitavia käsistään, ovat...
6. Työntekijät, jotka yrittävät aina löytää kauniin tavan ilmaista asia ovat...
7. Työntekijät, jotka eivät myöhästy ja pitävät kiinni aikatauluista, ovat...
8. Taiteelliset, kekseliäät ja idearikkaat työntekijät ovat...
9. Työntekijät, jotka ymmärtävät huumoria eivätkä ole tosikkoja, ovat...
10. Työntekijät, joiden tekemisiin esimiehet voivat luottaa, ovat...
11. Työntekijät, jotka tietävät mitä haluavat ja tekevät sen eteen töitä ovat...
12. Tarkat ja tunnolliset työntekijät, jotka tekevät työnsä huolellisesti, ovat...
13. Työntekijät, joita eivät nopeat muutokset ja käänteet haittaa, ovat...
14. Työntekijät, joilla on vahva motivaatio töidensä tekemiseen, ovat...
15. Fiksut ja viisaat työntekijät ovat...
16. Muiden kanssa hyvin toimeen tulevat työntekijät ovat...
17. Totta puhuvat ja vilpittömät työntekijät ovat...
18. Muiden tunteita ja ajatuksia ymmärtävät työntekijät ovat...

Ristikossa on työntekijöiden

_____ !

C. Keskustelkaa, millaisia työntekijöitä te itse olette.

16. Verbit osata, voida ja saada

A. Tutki alla olevia lauseita.

Huomaatko, mikä merkitysero on verbeillä osata, voida ja saada?

Me **emme osaa ajaa** teidän mökille. - Me **voimme antaa** ajo-ohjeet.

Pienet lapset **eivät saa olla** vedessä ilman valvontaa, koska he **eivät osaa uida**.

Omalle maalle **saa tehdä** tulen, jos ei ole annettu metsäpalovaroitusta.

Kyllä mato-ongella **saa kalastaa**, vaikka ei ole kalastuslupaa.

Me **emme voi savustaa** kalaa, sillä meillä ei ole kaloja. (Emme saaneet kalaa!)

Suomessa kuka tahansa **saa kerätä** sieniä metsästä.

Me **emme voi kerätä** sieniä nyt, sillä metsässä ei ole vielä sieniä.

Jos nyt olisi syksy, **voisimme kerätä** sieniä.

B. Kirjoita merkitykset ja täydennä sääntö.

osata = _____

voida = _____

saada = _____

Muistatko, missä muodossa 1. verbi

ja 2. verbi ovat verbi + verbi –rakenteessa?

1. verbi on _____

2. verbi on _____

17. Minä saan!

Puhu parin kanssa, mihin jokamiehenoikeudet antavat luvan sinulle tai kenelle tahansa.

Esimerkki.

Minä saan kävellä metsässä, mutta en saa tehdä tulta.

Metsästä saa kerätä mustikoita, mutta varpuja ei saa repiä irti.

Kasmir:
Kaija

20. Osata, voida vai saada?

Keksi parin kanssa lauseelle sopiva loppu.

1. Minulla on auto. Minä...
2. Minulla ei ole autoa. → Minä...
3. Minulla on ajokortti. → Minä...
4. Minulla ei ole ajokorttia. → Minä...
5. Minulla on rahaa. → Minä...
6. Minulla ei ole rahaa. → Minä...
7. Minulla on loma. → Minä...
8. Minulla ei ole lomaa. → Minä...
9. Minulla on allergia. → Minä...
10. Minulla ei ole allergioita. → Minä...

21. Osata, voida vai saada? Täydennä.

Kaisa ja Sandrine _____ nauttia täysin rinnoin juhannustanssien tunnelmasta. Kaisan vanhemmat lupautuivat jäämään mökille lapsenvahdiksi ja lapset ovat nyt hyvässä hoidossa Kaisan vanhempien luona. Tänä iltana lapset _____ valvoa normaalia pidempään, onhan yötön yö. Naiset juttelevat niitä näitä:

Sandrine: Onpa kiva katsoa tanssivia ihmisiä. Jännän kuuloista musiikkia.

Kaisa: Joo, tää on humppaa.

Sandrine: Minä en _____ tanssia humppaa.

Kaisa: No se ei ole mikään ihme. En minäkään _____ tanssia humppaa. Enkä kyllä edes halua! Humppa ei oo mun suosikkeja. Mutta tänään mä en _____ tanssia, koska mulla on tämmöiset kengät, joilla ei pysty tanssimaan.

Sandrine: Ei meillä ole mikään hätä tässä. Me _____ istua rauhassa ja jutella.

Kaisa: Totta. Ja me _____ ottaa vähän viiniä tai olutta. Kaikki muut paitsi Victor. Se ei _____ juoda, koska se ajaa autoa. Tai kyllähän se _____ juoda alkoholitonta olutta... Mutta ei sille ole mikään ongelma olla juomatta. Voi että se sun jamssipata oli hyvää.

Mä en _____ tehdä yhtä hyvää ruokaa.

Sandrine: Höpö höpö, tietenkin _____. Mä _____ antaa sulle sen reseptin.